Warszawa, dnia 8 maja 2020 r.

Pan
Michał Pukaluk
Dyrektor Departamentu
Polityki Międzynarodowej
Ministerstwo Cyfryzacji

STANOWISKO
ZWIĄZKU PRACODAWCÓW BRANŻY INTERNETOWEJ IAB POLSKA W/S KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW – KSZTAŁTOWANIE CYFROWEJ PRZYSZŁOŚCI EUROPY.

Szanowny Panie Dyrektorze,

Serdecznie dziękujemy za zaproszenie do wzięcia udziału w konsultacjach dotyczących strategii wskazującej na priorytety cyfrowe Komisji Europejskiej. Doceniamy, że Ministerstwo Cyfryzacji zdecydowało się na rozpoczęcie dyskusji kierunkowej oraz liczymy, że dalsze kroki związane z omawianą strategią oraz związane z nią działania legislacyjne, tak istotne dla ekosystemu cyfrowego, będą równie otwarcie konsultowane, a nasi eksperci będą mogli Państwa wspierać swoją opinią i doświadczeniem.

Z uwagi na fakt, iż obecnie znamy jeszcze niewiele szczegółów dotyczących konkretnych regulacji, zaznaczamy, iż nasze stanowisko ma charakter kierunkowy i przede wszystkim bardziej adresuje pojawiające się pytania i wątpliwości, niż formułuje jednoznaczne tezy. Zastrzegamy sobie możliwość późniejszej zmiany i doprecyzowania poglądów, jak tylko pojawi się więcej danych.

Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska (dalej: „IAB Polska") jest organizacją zrzeszającą ponad 200 członków, wśród których znajdują się m.in. firmy z sektora technologicznego, portale internetowe, sieci reklamowe, domy mediowe i agencje interaktywne.

Naszym celem w przedstawianym stanowisku jest zaakcentowanie potrzeby zapewnienia wyważonych przepisów, które będą sprzyjały rozwojowi innowacyjnej gospodarki.

I. Wprowadzenie

Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że polityka technologiczna ma być jednym z kluczowych priorytetów w kadencji UE na lata 2019–2024. Zgadzamy się, że aby Europa miała rzeczywisty wpływ na sposób, w jaki rozwiązania cyfrowe są opracowywane i wykorzystywane w skali globalnej, musi być silnym, niezależnym i ukierunkowanym na konkretne potrzeby partnerem cyfrowym w pełnym tego słowa znaczeniu.

Dotychczasowy rozwój technologii w znacznym stopniu przyczynił się do pozytywnych korzyści społecznych wynikających z transformacji cyfrowych wcielonych w życie i nadal zobowiązanych do przestrzegania podstawowych zasad prywatności, integracji, przejrzystość i demokracji, które leżą u podstaw społeczeństwa europejskiego. Wierzymy w znaczenie zachowania sprzyjającego otoczenia dla innowacji w celu zapewnienia globalnej konkurencyjności Europy i jej bezpieczeństwa.

W ocenie IAB Polska budowanie zaufania i wspieranie interesu publicznego w erze transformacji cyfrowej są niezbędne. Wierzymy również w znaczenie zachowania sprzyjającego otoczenia dla innowacji w celu zapewnienia globalnej konkurencyjności Europy. Podstawą tego jest europejska infrastruktura cyfrowa, a technologia sieci 5G jest podstawowym elementem obsługującym transformację cyfrową w przemyśle i społeczeństwie.

Poniższe zalecenia określają konkretne kroki, które naszym zdaniem we współpracy z przemysłem, środowiskiem akademickim, społeczeństwem obywatelskim i innymi zainteresowanymi stronami, powinna podjąć Komisja Europejska, aby skutecznie realizować ambitne cele zawarte w strategii „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy" (dalej: „Komunikat"). Nasze zalecenia dotyczą ekonomicznych i społecznych konsekwencji rozwiązań technologicznych oraz roli przemysłu wspierającego innowacje, przy jednoczesnym zachowaniu interesu publicznego.

II. Cel A. Technologia przynosząca korzyści ludziom

Cyfryzacja gospodarki przynosi niezliczone korzyści dla europejskiego przemysłu i społeczeństwa. Sektor technologiczny wspiera firmy europejskie wszystkich rozmiarów i we wszystkich branżach - od rolnictwa przez edukację, usługi finansowe, aż po opiekę zdrowotną

i transport - aby wykorzystać innowacje w kierunku osiągnięcia przez nie sukcesu na rynku globalnym. Technologia pozwala nam rozwiązać niektóre z najtrudniejszych problemów naszych czasów i poprawić jakość codziennego życia dla Europejczyków. Sektor technologiczny już teraz podejmuje znaczące kroki, aby pomóc w przygotowaniu siły roboczej do zmieniających się umiejętności i kompetencji wymaganych w XXI wieku.

Europejczykom jednak nadal brakuje umiejętności cyfrowych niezbędnych do odniesienia sukcesu w świecie całkowicie zdigitalizowanym. Średnio 57% obywateli UE ma tylko podstawowe umiejętności cyfrowe, co znacznie różni się w poszczególnych państwach członkowskich (np. w Danii 70% i w Bułgarii 29%). Wyniki te są niepokojące, ponieważ w Europie jest obecnie około 1 mln wolnych miejsc pracy dla ekspertów technologicznych. Sytuacja ta powoduje w rezultacie opóźnienie inwestycji w Europie. Spowalnia to również korzystanie z usług cyfrowych przez obywateli. **Należy opracować takie polityki, które umożliwiłyby efektywne wykorzystanie posiadanego kapitału ludzkiego. Rządy krajowe i lokalne powinny inwestować w jak najlepsze wykorzystanie nowych technologii w procesie uczenia się, aby wypracować kompetencje odpowiadające potrzebom rynku pracy przyszłości**. Działania te należy skoordynować z innymi obszarami polityki, aby usunąć bariery dla pracowników oraz zapewnić większą płynność siły roboczej na całym kontynencie.

Inwestycje w cyfrową transformację Europy również nie są wystarczające. Aby przyciągnąć inwestycje niezbędne do wspierania potencjału cyfrowego Europy, decydujące znaczenie mają środki publiczne na kluczowe technologie. Program cyfrowej Europy o wartości 9,2 mld euro był pierwszym tego rodzaju programem, zaś program „Horyzont Europa" o wartości 94,1 mld euro przedstawił najbardziej ambitny instrument finansowania badań i rozwoju, jaki kiedykolwiek przedstawiono. Jednak trwające dyskusje na temat wieloletnich ram finansowych znacznie zmniejszyły fundusze, które w przeciwnym razie wspierałyby transformację cyfrową, sztuczną inteligencję, bezpieczeństwo cybernetyczne i umiejętności cyfrowe. **Obecne opóźnienia inwestycyjne są okazją do uświadomienia sobie, jak ważne są europejskie badania i potencjał cyfrowy w walce z obecnym kryzysem zdrowotnym COVID-19**.

W czasie kryzysu usługi cyfrowe okazały się strategicznymi filarami gospodarki. Niestety, interwencje regulacyjne, które nieproporcjonalnie konsumują zasoby firm, doprowadzą do erozji inwestycji i presji na cały cyfrowy łańcuch wartości, co może zagrozić stabilności sektora cyfrowego jako całości. **Dlatego też, aby zachęcić do większych prywatnych inwestycji w technologie cyfrowe, wzywamy do stworzenia spójnych, neutralnych pod względem**

technologicznym, solidnych i sprzyjających innowacjom oraz konkurencyjności ram prawnych. Stoimy na stanowisku, że na poziomie Unii należy opracować bezpieczną przestrzeń regulacyjną, dzięki której uda się poprawić harmonizację prawa na poziomie europejskim.

III. Cel B. Uczciwa i konkurencyjna gospodarka

Globalna współpraca i konkurencyjna gospodarka są niezbędne do dalszego postępu technologicznego. Dlatego **też z zadowoleniem przyjmujemy stanowisko Komisji Europejskiej zawarte w Komunikacie, aby pojęcie suwerenności technologicznej rozumieć jako sposób na rozwój europejskiego przemysłu technologicznego, a nie jako protekcjonizm i dyskryminację**. Zdaniem IAB nowe cele regulacyjne nie powinny sprowadzać się do działań przeciwko konkretnym podmiotom gospodarczym, o ile nie mają one dobrze rozpoznanych podstaw faktycznych. W naszej opinii, regulatorzy powinni rozwiązywać przede wszystkim pojawiające się problemy na styku technologii, konkurencji i społeczeństwa, a nie decydować o rynkowym sukcesie poszczególnych podmiotów. Każde inne podejście może zaszkodzić europejskim interesom, oraz negatywnie wpływać na innowacyjność gospodarek państw europejskich. **Jednocześnie doświadczenia związane z pandemią COVID-19 pokazały, że rozwijanie suwerenności technologicznej Europy i uniezależnianie państw Unii Europejskiej od dostaw i technologii z innych części świata jest kluczowe, aby zapewnić Europejczykom bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój**.

W związku z tym Unia Europejska w dalszym ciągu powinna pełnić rolę lidera we wspieraniu globalnych innowacji. Utrzymanie i zwiększenie zdolności do opracowywania kluczowych technologii i zapewnienia ich dostępności w UE powinno być priorytetem. Jednocześnie zachęcamy Komisję by przy pracach legislacyjnych dotyczących rynku cyfrowego podtrzymać dotychczasowe zaangażowanie we współpracy z innymi państwami oraz międzynarodowymi partnerami handlowymi. **Globalny charakter wielu firm jest kluczowym elementem ich wkładu w dążenie Europy do zwiększenia zdolności do rozwoju innowacyjnej gospodarki. Traktowanie tych firm jako partnerów pozwoli na ich większe zaangażowanie w promowanie wartości europejskich, niezależnie od tego gdzie mają one swoją faktyczną siedzibę**. Taka polityka otwartości powinna być zawsze oparta o zasadę zapewnienia *level-playing field* dla wszystkich przedsiębiorców kierujących swe towary czy usługi na teren Unii Europejskiej, bez względu na to w jakim kraju są oni zarejestrowani. Tym samym konieczne jest uwzględnienie w dalszych pracach Komisji przeglądu przepisów

dotyczących konkurencji, jak również przepisów podatkowych mając na uwadze prace prowadzone obecnie przez OECD w zakresie „podatku cyfrowego".

Warto w tym miejscu podkreślić, że członkowie IAB Polska dostrzegają i rozumieją **potrzebę zmian zasad opodatkowania gospodarki cyfrowej i z nadzieją patrzą na prowadzone w ramach OECD prace zmierzające w tym kierunku**. IAB Polska zdecydowanie popiera działania ukierunkowane na osiągnięcie międzynarodowego konsensusu polegającego na przeprowadzeniu reformy międzynarodowego systemu podatkowego, tak aby sprostać wyzwaniom wynikającym z cyfryzacji gospodarki oraz doprowadzić do sprawiedliwego i efektywnego opodatkowania przedsiębiorstw gospodarki cyfrowej w państwie, w którym rzeczywiście osiągają dochody. Każda zmiana mająca na celu wyeliminowanie nierównych warunków prowadzenia działalności gospodarczej na bardzo konkurencyjnym rynku usług cyfrowych zasługuje na wsparcie.

Dodatkowo, **Europa powinna wykorzystać swój potencjał do zbudowania globalnej gospodarki opartej na danych**. Poza harmonizacją i stabilnością przepisów konieczne też jest dalsze otwieranie danych publicznych i stworzenie przyjaznego środowiska zachęcającego filmy do dzielenia się swoimi danymi. Przestrzegamy jednak przed tworzeniem nowej kategorii prawa - prawa własności danych. **Prawdziwa siła ekonomiczna danych nie leży w prawie ich własności, ale w dostępie do nich i do ich jak największej ilości, a także w możliwości ponownego ich wykorzystania**. Państwa członkowskie powinny zagwarantować uczciwą konkurencję w świadczeniu usług cyfrowych, aby zapewnić, że dominujący światowi gracze nie będą przeszkodą dla innowacji.

IV. Cel C. Otwarte, demokratyczne i zrównoważone społeczeństwo

Z całą mocą wspieramy działanie Komisji Europejskiej w walce z nielegalnymi oraz szkodliwymi treściami pojawiającymi się na platformach internetowych.

Z drugiej jednak strony zwracamy uwagę na niebezpieczeństwo nadmiernego przeregulowania tej materii. Należy w tym kontekście zwrócić uwagę na kategorię treści „legalnych, ale szkodliwych". **Zwalczanie tego rodzaju treści winno następować w ostrożny sposób, z uwzględnieniem zarówno wrażliwości odbiorców, jak i praw podstawowych internautów, stawiając w pierwszym rzędzie prawo do swobodnego wyrażania opinii i dostępu do informacji**. Charakter tego typu treści sprawia bowiem, że nie mają wobec nich zastosowania mechanizmy typowe dla treści jednoznacznie nielegalnych (chodzi o procedurę

notice and take-down). W przypadku, gdy państwa członkowskie uważają, że kategoria treści jest nadmiernie szkodliwa, rząd może uczynić te treści nielegalnymi, w drodze procesów demokratycznych. **Dlatego też uważamy, że w takich sytuacjach lepszym rozwiązaniem jest stworzenie przez platformy internetowe odpowiednich procedur reakcji wraz z mechanizmem odwoławczym. Tym samym wspieramy w tym obszarze model rynkowej samoregulacji poprzez wprowadzanie dobrych praktyk przez przedsiębiorców**.

Procedura *notice and take-down* powinna w dalszym ciągu być podstawową formą radzenia sobie ze szkodliwymi treściami na platformach internetowych. System mógłby zostać wzmocniony poprzez wprowadzenie ustandaryzowanego formularza wiarygodnej informacji, które pomagają zespołom weryfikować przetwarzanie informacji w sposób bardziej wydajny i odpowiedzialny. **Transparentny system postępowania platform na zgłoszone naruszenia przy zachowaniu warunkowej możliwości wyłączenia odpowiedzialności platform internetowych za publikowane przez użytkowników komentarze, zapewnia wolność słowa i pozostaje w zgodzie z wartościami europejskimi**.

W zakresie kluczowego działania, jakim jest są nowe i zmienione przepisy mające na celu pogłębienie wewnętrznego rynku usług cyfrowych to prace nad nowelizacją dyrektywy o handlu elektronicznym (Kodeks Usług Cyfrowych) powinny być okazją do stworzenia spójnych unijnych ram prawnych dla usług cyfrowych. W toku debaty należy uwzględnić kontekst globalny i wpływ, jaki unijna regulacja może mieć na europejską gospodarkę cyfrową. **IAB Polska z nadzieją przyjmuje zapowiedzi Komisji Europejskiej odnoszące się do planowanych prac na Kodeksem Usług Cyfrowych, licząc iż zostanie wypracowania regulacja odpowiadająca na wyzwania świata cyfrowego, który przeszedł dynamiczne zmiany technologiczne i biznesowe od czasu przyjęcia dyrektywy e-commerce w 2002 r**.

Należy mieć na uwadze, że wszelkie nowe przepisy będą miały zastosowanie do bardzo zróżnicowanego rynku usług cyfrowych. Nie dość, że same usługi mają różny charakter, to i jeszcze podmioty je świadczące są na różnym stopniu rozwoju - zaczynając od startupów, po globalne przedsiębiorstwa mające miliony klientów i użytkowników. Kluczowe jest, aby przepisy nie utrudniały wejścia na rynek nowym firmom, ani nie utrudniały innowatorom budowy własnych produktów.

Poza jednoznacznym rozszerzeniem zakresu terytorialnego przepisów unijnych aktów prawnych konieczne jest przyjęcie efektywnych środków egzekwowania tych przepisów oraz sankcjonowania ewentualnych naruszeń, w tym wobec podmiotów z państw trzecich.

Z drugiej strony zasada państwa pochodzenia stanowi bardzo istotny element funkcjonującej obecnie dyrektywy o handlu elektronicznym i wydaje się, że się sprawdziła i powinna zostać utrzymana w odniesieniu do usług dla których była przyjęta w 2000 r. Należy jednak pamiętać, że obecną dyrektywą objęto wyłącznie usługi społeczeństwa informacyjnego, tymczasem nowe przepisy miałaby obejmować wszystkie usługi cyfrowe. Jest to bardzo szeroka kategoria i obecnie nie wiemy jak zostanie zdefiniowana, a zakres definicji będzie miał bardzo duży wpływ na ewentualne decyzje, co do stosowania zasady państwa pochodzenia. W zależności od tego jak szeroka definicja usług cyfrowych zostanie ostatecznie przyjęta, może okazać się, że nowe przepisy odnosiłyby się częściowo do regulacji sektorowych, np. w zakresie usług audiowizualnych, czy usług dostępu do treści chronionych prawem autorskim (które także mogą być świadczone on-line i zawierać element „cyfrowy").

Niezależnie, nowe przepisy musiałyby być także rozpatrywane w świetle obowiązujących w UE przepisów konsumenckich i związanych nimi kwestii jurysdykcyjnych. Powstaje także pytanie, jak pogodzić przyjęcie zasady państwa pochodzenia dla szerokiego spektrum usług cyfrowych z koncepcją objęcia regulacją także podmiotów z państw trzecich kierujących/świadczących usługi cyfrowe na terenie UE, których obecnie w wielu aspektach nie obowiązują przepisy wynikające z prawa unijnego (i prawa krajowego będącego transpozycją prawa unijnego)? Jak dla usług cyfrowych miałaby być stosowana analogia do RODO, które zakłada ochronę osób (jako podmiotów danych osobowych) na terenie UE, bez względu na państwo pochodzenia tych osób, czy też państwo pochodzenia/siedziby usługodawcy który adresuje swe usługi na teren UE – czyli realnie odwraca zasadę państwa pochodzenia? Jak miałaby się zasada państwa pochodzenia do zasady terytorialności praw autorskich? Nasuwa się wiele pytań i wątpliwości w tym temacie, które warto rozważyć i uwzględnić projektując nowe przepisy.

V. Podsumowanie:

Zdajemy sobie sprawę, że Europa wkrótce rozpocznie wychodzenie z kryzysu spowodowanego pandemią. Cyfryzacja gospodarki będzie kluczem do ożywienia gospodarczego w Europie, a polityka regulacyjna powinna wspierać ten rozwój. Zamiast regulowania nieistniejących jeszcze technologii, naszym zdaniem lepiej się skupić na likwidacji istniejących barier na rynku

cyfrowym, inwestować w infrastrukturę, bezpieczeństwo, kompetencje i mądre polityki udostępniania danych oraz dbać o stworzenie środowiska legislacyjnego dla uczciwej konkurencji.

Z poważaniem,

Włodzimierz Schmidt
Prezes Zarządu

Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska
ul. Puławska 39/77 02-508 Warszawa tel. +48 22 415 54 44 fax + 48 22 212 87 74
www.iab.org.pl